

PERIÓDIC IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 1.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

A cada hu lo seu

Hi ha coses que passen a l' domini públic quant las abona la oportunitat, quant la discussió és buscada y s' obté, a l' efecte de que entre una y l' altra part donguin la llum que ha de solucionar el conflicte o ha de resoldre la diferent manera de pensar.

Aixó creyen nosaltres de certs assumptos: s' ha d' esperar la oportunitat; passada, pert l' interès. Mes l' assumpto qu' anem a tractar no entra en tal categoria: sempre s' hi és a temps.

Aquet may passa si s' ha de dir la veritat, si aquesta ha de donar a cada hu lo seu: és la llei de la equitat qu' en son compliment reparteix per igual las responsabilitats, las alabansas y censuras, la culpa y la rahó.

Donchs a la aplicació d' aquest principi dedicarem unas quantas ratllas, contestant a l' Sr. D. Joaquim Pena, crítich musical de l' periódich *Juventut* y a l' Sr. D. Esteve Sunyol qu' ho és, o s' créu ser-ne, en lo *Diari de Catalunya*.

Inseguint nostra ja inveterada costum de donar a nostres lectors la filiació de nostres contendents, hem de confessar que pe ls informes adquirits, ni un ni l' altre, aixó és, ni l' Sr. Pena ni l' Sr. Sunyol han estudiat música; per lo tant no són músichs; en conseqüencia no n' saben.

Lo dret de prioritat toca de plé a l' Sunyol per fer mes temps que fá de crítich.

A cada hu lo seu.

En lo *Diari de Catalunya* de l' 18 d' Octubre prop-passat, se publicá una revista que ocupa tres columnas, en la que l' Sr. Sunyol sols fá elogis de la música que per las *Monjas de Sant Ayman* primer compongué l' Mtre. Morera y la que per *Euda* feu l' Mtre. Vives.

La divideix en los següents capituls que titula: *La música, La ópera y la llegenda, Caràcter musical de la ópera, Situacions y personatjes.*

Aquestas idees cardinals, que per' desenvoluparlas se necessita l' talent d' un verdader músich de bona cepa, coneixedor de tot lo que relació tingui ab la música, y no conéixer sols de certs autors lo nom sino las obras en mèrits de l' estudi detallat, minuciós, científich, a l' Sr. Sunyol, que no és músich, ni n' ha estudiat, li ha sigut la cosa mes fácil de l' món.

¡Y's comprén!

Per' dir dos centenars de dotzenas de barbaritats y escampar per tot arreu l' elogi y l' adulació, aviat s' arriba a l' fi.

Va d' exemple, copiant part de la revista:

«¿Escola? Están ben frescos els que vulgan buscar filiacions d' escola a l' ópera de n' Vives. Ni tan sols podran dir d' ella alló tan socorregut de las *tendencias wagnerianas*, perque en Vives, en compte d' anar cap a Wagner, mes aviat sembla que n' torni tot girant els ulls a Beethoven, lo qual no te d' estranyar als que coneixin la lògica del talent den Vives y recordin que Wagner deya ben alt y ben clar que tota la seva obra musical se reduia a portar al teatro lirich las idees de Beethoven. Las serpetas mossegayres que fatalment congria a son entorn tothom que com en Vives va ferm cap amunt, no tindran, donchs, mes remey, pera mossegar, que acudir a aquell recurs, ja avuy molt desacreditat de las *reminiscencias*, ab el qual las serpetas de tots els temps han demostrat com 3 y 2 fan 6 que Beethoven va plagiar a Haydu, y Wagner a Victoria, y Gounod a Wagner, y..... demanin. ¡Infelisos! ¡Qué Déu ls fassi bons a tots.»

¿Qué ls sembla a nostres lectors de l' adulació, l' incens que l' Sr. Sunyol créma per' dir que si en Vives té *reminiscencias tambe* n' tingueren Beethoven de l' seu mestre Haydn, y Wagner de Victoria, y Gounod de Wagner?

Y ara va formal, dirijintnos dret a dret a l' senyor Sunyol per' ferli una pregunta:

¿A que va que no ns dirá en quina obra Gounod plagia a Wagner?

Nosaltres ho neguem rodonament.

Potser serà que durant nostra peregrinació entre fusas y semifusas, sols hem llejit de Gounod lo tan dolent *Faust* y 'l Sr. Sunyol las ha *llejidas todas* las obras de 'l pobre músich francés; ab la sola diferencia de que ell las ha *llejidas* en català de 'l que ara 's parla y nosaltres en paper pautat.

Y en aquet tó canta y refila fins que posantse ronch, no tenint mes veu per' despreciar á 'ls altres y elogiá á 'l un, acaba de la original següent manera:

«Y no puch allargar mes aquet escrit. Siga 'l que 's vulga l' éxit que en son estreno haiga obtingut *Euda d' Uriach*, tothom que de bona fe l' escolti haurá de reconeixre que ni aquí ni fora d' aquí, s' ha fet fins ara per' cap músich espanyol, res de las proporcions d' aquesta ópera que puga posarse al seu costat. Y si no 's reconeix avuy aixó per tothom, ja 's reconeixerá quan se posi l' ópera de 'n Vives ab millors elements y en mes adequat teatro.»

A lo Offenbach se 'n diu d' aquest final.

Primera ensopegada: elogiar la obra avants de haverla sentida. Ho confessa ell ab ingenuitat aplaudible. Y ho diu qui no sab llejir música. Segona: sentá 'l principi, nou fins ara que han vingut las obras de 'n Vives, que las produccions líricas s' han d' escoltar de bona fe. De bona fe va escoltá 'l públich *Euda*, ó si no haguera cridat á Meyerbeer, Gounod, Saint-Saëns, Wagner, Bretón y altres com á coautors de la obra. Tercera: la rotunda afirmació feta de que ni aquí ni fora d' aquí *cap músich espanyol* ha fet res de las proporcions de aquesta ópera. Y quarta en aquet sol párrafo: censurar á l' empresa de Novedats per sa mesquinat en la presentació de una obra que sens dupte en cap mes teatro s' executarà, quant va fer pintar magníficas decoracions pe 'ls mes reputats de nostres escenógrafos.

Se 'ns olvidaba. La cansó que en lo primer acte canta Severí (que 'l Sr. Sunyol diu está plena de sentiment, tendresa y elegancia y á 'l mateix temps, de que no és un cant popular) debem manifestarli pera donar á cada hu lo seu, qu' és un cant català, conegut per tothom qu' á coleccionarlos se ha dedicat, lo tal se titula *Lo Pastoret* y comensa aixís:

«Jo mes voldria soleta dormir.»

***

Anem á contestar á 'l Sr. Pena.

En lo setmanari *Juventut*, de 'l 25 d' Octubre de 'l present any, hi ha 'l segon y últim article de la revista crítica de la obra d' en Vives *Euda d' Uriach*.

Ni una paraula direm respecta sas apreciacions y á la manera de jutjar la obra baix son aspecte tècnich: dissentim per complert en la majoria de cassos. Cada qual avalora 'l mérit segons sos estudis, temperaments, aficions, simpatias, etc., etc.

Res hem d' objectar. Lo Sr. Pena ho diu: ell sabrá 'l per qué.

Pero si farem notar de dit treball la falta de veritat absoluta á 'l dir que á la manera de dirijirla 'l Mtre. Pérez Cabrero se déu no resultés la obra tal y com estaba escrita.

Copiém:

«No podem, ab tot, deixar d' anotar que 'l Sr. Pérez Cabrero, apreciable director de sarsuela, ha concertat y dirigit l' ópera ab la major ineptitut y és el principal responsable del desordre y falta de claretat y d' expressió qu' ha regnat d' un cap á 'l altre de l' obra contribuint á la mala comprensió de molts de 'l fracments»

Si aixís aprecia 'l Sr. Pena 'l treball de 'l mestre Pérez Cabrero com á causant de 'l semi-fracàs de la obra per part de 'l públich y per certa indiferencia per part de la premsa, farem un poch d' historia que creyem serà convincent per' ell y per' nostres lectors.

Sino á tots, á molts ensaigs assistirem en calitat de periodistas, á 'l teatro de Novedats. En tots hi vejèrem á 'l autor de l' obra. Moltes equivocacions que resultaban ja de la partitura, ja de las particellas, eran solucionadas pe 'l director. L' autor, allí present, no deya aquesta boca és meva. A 'l final de cada número aquell preguntaba á aquest si anaba be d' aquella manera, si era aixís com ho havia concebut, consultantli ab aquella franquesa, potser massa franca, qu' és la característica de 'l mestre Pérez Cabrero, y sempre—que consti,—sempre fou afirmativa la resposta.

¿Alteraba 'l temps allargantlo ó precipitantlo, fent cunfosos ó pesats los detalls de la partitura? Allí s' hi trobaba 'l autor per' fer las indicacions consegüents. No las feu: estaba y anaba be tot. Era lo qu' ell volia.

Conseqüencia: la falta de claretat y d' expressió que regna d' un cap á 'l altre de la obra dènse á la mateixa, que volguent ésser música d' un geni, no passa 'l llindar d' un treball recomenable.

Aquesta és la causa; 'ls efectes foren aquells.

A. DE LA FLORIDA.

Estrenos catalans

Romea.—Fa ja algún temps, que los qui, per afició ó per deber, freqüentem teatros y escenaris, sabíam que D. Albert Llanas tenia feta una versió catalana de la preciosa comedia *El sí de las niñas*, de Moratín. Tothom ho sabia; mes ningú fixament podia dir si 's tractaba de una traducció fidel ó be de una senzilla adaptació. De todas maneras, se tenia per segur que la feyna de 'l Sr. Llanas no sería pas borrassa, puig de sobras té demostradas qualitats y mérits que podian abonar son intent. Ab aquestos antecedents, no és de estranyar que 'l estreno de la comedia *El sí de las niñas*, (que aixís se titula la «refundició» segons resan los cartells), fos esperat ab ser anhel pe 'ls amants de la bona literatura y portés á 'l teatro de 'l carrer de 'l Hospital la flor y nata de 'ls escriptors de la terra que no deixan d' admirar las bellasas que, com *El sí de las niñas*, enriqueixen y avaloran l' esplendit teatro classich castellá.

Días avans de 'l estreno va dirse que certs elements *catalanistas* tenian lo propósit de concórrer á 'l teatro á fer de *representadors*. Com que 'ls tals no hi varen assistir, (y si per cas hi anaren van callar com uns morts), passem per alt tot lo que 'ns proposábm dir respecte de aquestos tipos cursis y ridiculs que ab lo dictat de *catalanistas* encubreixen la petitesa de son enteniment y de la seva ánima. Consti aixís y anem á 'l assumpto.

Havem dit que en lo cartell se deya que era la obra una «refundició» de la joya castellana, y, ó be nosaltres no sabem que vol dir aquesta paraula, ó 'l Sr. Llanas la ha aplicat malament; refundir equival, tractantse de una obra literaria, á millorarla, á perfeccionarla, á purgarla de 'ls defectes que puga tenir; y aixó ni de prop ni de

lluny ho ha fet, ni creyem que pretengués ferho 'l seyyor Llanas; y no ho ha fet, precisament perque s'ha separat tant de 'l original castellà, que més que una còpia catalana apar una comedia original y nova. A excepció de 'l títol, que és lo únich rigorosament traduït, y 'ls noms de 'ls personatjes, tot lo demés és nou de dalt á baix. De tal manera, que ab un altra títol y sense anomenar per res á Moratín, qualsevol haguera prés *El sí de las noyas* com una comedia mes, original de 'l festiu autor de *Don Gonsalo*. De 'l argument, de la falla escènica, clà está que se'n conservan las líneas mes fonamentals, sobre tot en 'l acte primer y primer ters de 'l segon; pero tot lo demés fins acabar la obra, las escenas son novas en absolut y de 'l tot originals de 'l Sr. Llanas. Ara be, ¿podria dirnos la rahó de aytals novetats? ¿Per quina causa ha sigut suprimida, ab molts d'altres, la ingeniosíssima escena de la finestra y la carta? ¿Y, qué significa la presencia de 'n Bertrán, personatge desconegut en la comedia original? Si no serveix per res, com no siga per dir dos ó tres xistes, no valia la pena d'esmenar la plana á Moratín. ¿Per qué—preguntem encara—s'ha permés lo Sr. Llanas cambiá 'l nom supost de *D. Félix* ab lo de *D. Ricardo* sent aixís que 'l primer se pronuncia igual en castellà que en català, lo que no succeheix en lo segon? A fors de canviar y trasmutá, 'l Sr. Llanas arriba fins á girar completament lo caràcter de *D. Diego*, convertintlo de home serió y grave, com lo pinta Moratín, en un home festiu y jocós ab ribets de arlequí.

En resum: com á traductor no podem pas aplaudir-lo á 'l Sr. Llanas; en cambi, com á autor comich entenem que, apart lo de 'l militar plorané, que és defecte tant si la obra se jutja original com traducció, deu aplaudir-se 'l sincerament, puig si altra cosa no fos, se demostraria una vegada mes, que quant se te ingeni y talent no cal acudir á 'ls xistes groixuts y no prou madurs per fer riure; y en aixó 'l Sr. Llanas és mestre.

Siga com siga, li preguem que una altra vegada no ho fassi tant fort, puig tenim per segur y certíssim que 'l espectador que vegi *El sí de las noyas* de 'l Sr. Llanas, podrá creure's coneixe *El sí de las niñas* de Moratín y anirà errat.

Molt be los intérpretes tots; pero especialment la Sra. Munné, actriu característica avuy la primera en Espanya.—ARGENTVIU.

Revista teatral

Liceo.—*Sigfrido*, ópera en tres actes y quatre cuadros, de RICARDO WAGNER.

Com sempre que tenim de parlar d'alguna obra de 'l mestre alemany: 'ns sentim cohibits, indecisos; no sabem com compensar, ni á qué donar la preferencia. ¿Son tantas las cosas que bullen en nostra imaginació caldejada per la obra musical?

Sigfrido és una part de la trilogia alemana *El anillo del Nibelungo*, hont lo sabi mestre, valguentse de 'l simbolisme, desarrolla 'l plan iniciat en *La Walkyria*.

La música 'sent de la mateixa má, porta sa esencia lluminosa y en sa forma externa usa 'ls mateixos procediments que en las obras anteriors.

¿Los tenim de repetir? No.

Wagner, (á 'l menys aquet és nostra parer) fuig sempre de 'l compromís que porta una acció purament dramática, hont s'hi manifesta descarnada lluyta de passions encontradas; diversos y variats sentiments que posais á 'l frech l'un de l'altre, fan naixe 'l llam que encen, mata y destrueix, aviva l'acció precipitantla ab furia á la natural solució de 'l conflicte dramátich, deixant, com rastre de son pás, la imatge vencedora, forta tensió nerviosa que 'l públich desitja y 'l fa gosar.

Res d'aixó hi hem trobat en las obras de Wagner.

Los personatjes viuen vida imaginària; pur convencionalisme, son cercol d'acció és ilimitat: quant lo natural no obra miracles vé lo sobrenatural y fa que 'ls aucells á mitja nit cantin intimas historias de fami-

lias; ab espasas miraculosas que trossejjan enclusas com si fossin de pasta de melindro y que matan dragons que á la sola vista espantan; las ánimas (diuhen que Wagner era esperitista) prenen forma corpòrea y á 'l convencionalisme de 'l autor, s'obran las montanyas y pe 'ls forats ó esclétxas que aquellas deixan, s'anuncian lo derrumbament de 'ls falsos deus y la victòria de 'l amor.

Aixó tot té 'l seu simbolisme; pero á 'l nostre públich, que no és de Alemania, se li fa pesat y ho mira, sens seguirlo, ab indiferencia.

Nosaltres que portem uns quants anys d'assistir á las funcions de 'l Liceo, may havíam vist tan ostensible, marcada, la sonyolencia; y per lo tant, la falta de interès en seguir pás á pás las diferents escenas de 'l libre.

La música, acceptada pera 'l teatro, no respon, diguin lo que vulguin los sabis, ni á nostra temperament, ni á nostres gustos é inclinacions.

Es sabia, á trossos sentida, sempre plena de color convencional; descriu efectes grans, grandiosos que impresionarian de veras á 'l espectador si no ho fossin ab forma tan acabada, ampla, minuciosa, superabundantment llarga, que aplan la imaginació y la ofega entre aquellas immensas onadas d'armonias, en aquell devassall de sonoritat mansa ara, tempestuosa després, sempre sugestionadora, admirable, sublime.

Peró la sugestió, lo gran, lo sublime és continuat, no deixa un paréntesis per descansar en lo goig de 'ls efectes estéticos; no se li presenta un oassis hont descansar de las fortas sensacions que com descargas eléctricas han posat inaguantable son temperament nerviós.

Y aném, per acabar, á fer un simil de lo que, á nostre sentir, fa Wagner en sas obras.

Mare carinyosa, 's mira á 'l infantó com riu y brasseja y vol fugir de sa falda; li canta cançons, li conta historias de miracles y guerras, de sants y santas; li diu trenta mil cosas (las mares ne tenen mes de trenta mil pera dir á sos fills); totes de melmelada armonia, totes de boja enamorada que en constant deliqui d'amor sols somnia un trono, un món, un cel pera son fill.

Peró la calma fuig. Lo nin riu y brasseja encara mes, sens fer cas de las maternals expansions. Y aquella rialleta y aquella mirada y aquelles gaitarronetes que són niu de petons, exasperan á la mare, la posan neguitosa, ploraria si gosés, y en lo paroxisme de son goig, per la obtenció de son ideal, agafa al nin, l'alsa en sos braços, se mira en lo fondo de sos ulls, se béu l'alé de sa apinyonada boca mossegantli 'ls llabis, estampa en sas galletas las puntas de las dents y l'estreny, y l'amanyaga, y l'alsa y l'baixa, y l'apreta en son pit com si gelosa de sas monadas volgués en ell guardarlo, l'abriga y l'desabriga, mira per tot arreu com temerosa de que li robin, y aixís dura fins que 'l nin romp en fortíssim plor per las extremadas caricias de sa mare.

Aquesta és, per nosaltres, la música de Wagner. Lo nin és lo públich; la mare és lo mestre.

La interpretació 'l día de 'l estrenó un poch insegura; en las representacions successivas ha surtit mes nivel·lada.

Hem de donar compte de 'l debut de nostra paysá 'l tenor Palet.

L'obra inaugural fou l'inspirada de Donizetti *La Favorita*.

Es lo jove Palet un tenor de veu fina, de agradable timbre, pero de poquíssima forsa, que si no 's deixa envalentoná pe 'ls aplausos de la amitat y companyerisme y prosegueix ab perseverancia 'ls estudis d'una bona es-

cola de cant, y 's dedica á la observació de 'ls que són ja mestres en la dramática, t'è assegurat un felís porvenir. La primera materia ja 's veu que la posseheix; lo restant, ho pòt adquirir si no 's deixa enlluernar per las treballadas ovacions.—SANTA CLARA.

Tívoli.—*Circo eqüestre.*—Desde la nostra darrera revista hi ha hagut un verdader trasbals d'artistas. Uns han vingut de Saragossa y altres han marxat cap á Madrid. Aquí hem vist debutar á 'ls germans Briatori y á la Srta. María Alegria y á algún altre artista que no recordem en aquet moment; mes tots de indubtable mérit. Per fi de festa algunas nits se ha corregut un *novillo*, picantlo, capejantlo, banderillejantlo y fins matantlo (de per riure) alguns pallassos de la companyia, tot lo que doná lloch á una serie d'escenas cómicas y xispejants.

Eldorado.—La novetat de la setmana ha sigut l'estreno de la sarsuela lletra de Jackson Veyán y música de 'ls mestres Valverde (fill) y Barrera, *El fondo del baúl*.

Perteneix á 'l género de revista ja tan sobat y socorregut y que 'l públich se 'l mira ab semi-indiferencia. Lo mes bó és la versificació: com de Veyán.

La música té números bonichs; alguns que acusan la ma de 'l Mtre. Valverde.

L'execució perfecta, sobre tot per las Sras. Campos, Taberner, Bordás y Sacanellas y 'l Sr. Pinedo que obté una bona cullita d'aplausos.—A. DE LA F.

Granvia.—Lo día 31 de 'l prop-passat Novembre va estrenarse una sarsuela original de D. Lluís Larra ab música del Mtre. Cereceda. Titula's la nova producció: *Gimnasio modelo*, que no ofereix res de particular. Hi ha que confessar que á 'l alsarse 'l teló sembla talment que la obra promet; pero ben prompte entra, y hi entra de ple, en un esllanguiment y un segnit d'escenas xabacanas y ab xistes de no molt bona lley, que mes que divertir aburreixen. Com á mostra cal senyalar la escena entre 'l mestre y 'l dependent adroguer y la de 'l mateix mestre y la familia de grassos y prims. Y com que á un llibre de aquestas condicions no hi correspon pas bona música, 'l mestre Cereceda ha surtit de 'l pás escrivint uns quants números tan senzills, que no diuen res.

En lo mateix teatro se ha reproduhit la hermosa sarsuela, anys ha no representada *Un pleito*, de 'l poeta Camprodón y 'l Mtre. Gaztambide. Las Sras. Grúas y García y 'ls Srs. Gil, Garrido y Güell la desempenyaren á maravilla.—J.

Homenatge

La familia de 'l ferm catalanista D. Joseph Cortils y Vieta (e. p. d.), ha tingut la atenció de fernos present de un exemplar de 'l llibre «Recort d' homenatge» que la vila de Blanes va dedicar en 9 de Septiembre darrer á aquell honorable fill de dita població. Reconeixent, com no 's pòt menos, los mérits y 'l patriotisme de 'l ilustre Sr. Cortils y apreciand per nostra part la deferencia de la familia seva, creyem de 'l cas manifestar que aqueix *Recort* conté un fragment de 'l missatge endressat per l'Agrupació Catalanista de Blanes á 'l Ajuntament, un acort de dita agrupació, l'acta de la sessió 'n que 'l Municipi acordá honrar la memoria de 'l difunt, un preciós article de *La Costa de Llevant*

describint los actes celebrats lo 9 de Septiembre en honor de Cortils y Vieta, 'l retrato de tan estimat catalá mort en 6 d'Octubre de 1898, sa biografia feta per D. Joaquim Buyra, una carta de 'l amich Riera y Bertrán, un treball literari de D. Joseph Lloig, un interessant escrit de D. Mariano Serra, un parlament de 'n Joan Ribas y Carreras, fragments de 'l discurs de D. Manel Folguera, y 'l parlament de gracias, pronunciat per D. Joseph Alemany y Borrás.

Tots aquestos documents, junt ab las composicions poéticas que publiquem á continuació, forman un bonich llibre, tribut á la memoria de Cortils y Vieta; tribut á 'l qual s'associa ab las presents ratllas la Redacció de LO TEATRO CATALA y en son nom.

Lo Director,

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

A NOSTRE GRAN PATRICI

En Joseph Cortils y Vieta

Si fós ma líra un ramellet de rosas,
per tu serían sas fragants olors
¡com te dirían, ab sa dolça flayre,
los debatechs de mon tendrívola cor!

Espressarte sols puch, sense ab poncellas
tenir guarnida la bandóla, est jorn,
l'esclat de ma novella fantasia,
que frisa d'armonías y recorts.

¡Qu'hermosas son las tendras melodías
y 'ls cants de festa, de suau rebols,
que per tu aixeca la estimada meva,
la dolça patria, coronant ton nom!

Qué falaguers recorts omplan ma pensal
Y com batega al hora, riallós,
mon cort enamorat de ta dulsura,
de tas tendresas, de ton patri amor!

Delicat gesamí, ton pit floria.
sempre obert á lo gran ennobridor.
¡Qué grat més esmentar qu' al escoltarme,
s'amarávan tos ulls dolsos plors!

Penyora del efecte que traspúa
de lo més íntim de mon ser que 't vol.
t' havém teixit, ab mas constans amigas,
senzillas toyas de bonicas flors.

També 'ls joves, mostrante s' anyoransa,
han ab garlandas enjoyat l'entorn;
rendint tribut al que encengué en sa pensa,
lo flam de patria, que enaltí l'avior.

Avant jovent, avant! La llevar santa
del plorat Mestre, anéu l'ensant á dolls
encoratjanvos seguirém la vía,
perque la patria torni á se 'l que fowl

PEPETA VALENTÍ.

***

A LA MEMORIA DEL ILUSTRE POETA
En Joseph Cortils y Vieta

La mort, ab una alenada
 D'entre 'ls vius ton nom borra;
 Mes la memoria adorada
 Dels corts may arrancarà

Que si ab sa dalla traydora
 Va segant á dret y á tort,
 De desnudar no es senyora
 Ni 'l llas més flux d' un recort.

Per xó ton imatge afable,
 Hon tan preclar com senzill,
 En la pensa, inesborrable,
 Guardém com en clar espill.

Donchs qui 'l plaher de tractarte
 Un cop sols tingut hagués,
 Per forsa havia de aymarte,
 Y aymarte per sempre més.

Ab ta parla falaguera,
 Dolcesa, amabilitat,
 Y ta modestia encisera,
 Robavas la voluntat.

Com á tendre espós y pare
 No coneixías rival;
 Com amich, ni avans ni are,
 Se 'n trobaria altre igual.

Ab l' amor dels fills y esposa
 Per tú la casa era un cel,
 Y l' amiatat saborosa
 Sabias fer com la mel.

Mes ta vida y passió fina,
 Ton goig, ton suprem tresor,
 Era l' hermosa Regina,
 La dolça Pàtria del cor.

Catalunya era ta gloria,
 Tas delicias, ton orgull;
 Tú, sa arreconada historia.
 Coneixías full per full.

Per ella jinfelis aymial
 Frenétich, ab greus afanyes,
 Treballavas nit y dia,
 Cercañ remey á llurs danys.

Y per ella conreuares
 Flors tan galanas, gentils,
 Que 's servan com les deixares
 Llurs colors, flayre y perfils.

De tal malmesa existencia
 Penas, fatichs y dolors,
 No lograren la vehemencia
 Apagar d' aytals ardors.

Sens pérdrer may la esperansa,
 Avant, creixent ton delir,
 Ferm seguireis, ab frisança,
 Fins á ton derrer sospir.

Tants treballs y sacrificis,
 Grans mérits, suma virtut,
 Dels amichs y 'ls compatricis
 Be mereixen gratitut.

Aixís, honrant ta memoria,
 Entussiasmats tos germans,

S' enlayren fins á la gloria
 Blanes y 'ls vers catalans.

ENRIQUETA PALER Y TRULLOL.

***

MARINESCA

*Posada en música per el Mestre Masó qui la dedica
 á la Agrupació Catalanista de Blanes.*

Gronxa, en la platja
 la harca meva,
 fresca alenada,
 del ventijol,
 cuán'entre núvols
 de nacre y grana
 lo sol escampa
 sos resplandors.

Jo, en aquella hora,
 ansiós esguardo
 de ta finestra
 los porticons:
 y, trist pensivol
 vaig á la platja
 quant de trobarthi
 no tinch la sort.

Ma barca 's gronxa,
 lo jorn s' aclara,
 la mar reflexa
 bells resplandors,
 y jo, en tenebras,
 ¡sort malestrugal
 migrars' de gelos
 sento mon cor.

† JOSEPH CORTILS Y VIETA

FRANCISCO SOLER Y ROVIROSA

¡Ha mort!

Catalunya ha perdut á un de 'ls seus mes preclars
 fills: l' art escenogràfic la mes important y genuina re-
 presentació en Espanya, l' amiatat... ho ha perdut tot.

Ab lo mestre Soler y Rovirosa 'ns unia íntima y an-
 tigua amiatat; á aquesta y á 'ls lleals y bons fins de nos-
 tra causa catalanista degüerem que 'l nom de 'l respetat
 mestre figurés entre 'l número de nostres accionistas
 primer y de 'ls suscriptors després.

Era artista fins la médula de 'ls ossos; totas las ma-
 nifestacions de 'l art posaban en forta tensió sos nervis
 descubrint un gust exquisit, un sentiment á tota proba y
 una elevació y noblesa en sa ingenua manera de pensar
 que encantaba: tot seguit se feya simpátich.

No cal dir si sa conversació era amena, carregada de
 erudició sólida, sens petulancia ni abigarraments.

Sempre s' hi aprenia.

Si era fecunda sa imaginació diguinho las innume-
 rables obras que á ell debían son éxit; si estaban acerta-
 das, lo públich, ab sos aplausos y aclamacions sense
 trampa, ho deyan cada vegada que 's presentaban.

En música no desdenyaba á Wagner, gosaba en sas
 mes gegantescas creacions. Pero s' entussiasmaba ab las
 obras de Mozart y sentía la forsa d' aquella imaginació
 sempre inspirada, saturada d' essencias encantadoras.

L'art ha tingut una perdua irreparable difícilíssima de provehir; l'amistat un buyt que no hi haurà qui l'ompleni.

Lo TEATRO CATALÀ, vivament impresionat per la mort de l'eximí artista, s'associa á 'l sentiment general y dóna á la desconsolada familia de 'l difunt son mes sentit pésam.

[Q. D. E. P]

Lo darrer número de *La Veu del Segre*, de Lleyda, de 'l 2 de 'l corrent, està dedicat á la memoria de 'l malhourat escriptor de aquella comarca don Lluís Roca y Florejachs, ab motiu de commemorar lo 18 aniversari de aqueix insigne poeta, gloria que fou de las lletras patrias y cronista de aquella regió.

Creyem que nostres lectors llejirán ab gust la oda, que segueix y que basta per' acreditar de lloresat conreuhador de las lletras catalanas á son autor á qui se hõnra ab lo número de dit periódich de 'l qual la copiem.

Amargor de la vida

A LA SOBERANA VERGE DE MONTSERRAT

ODA premiada ab la viola d' or y argent en los «Jochs Florals» de Barcelona de 1864.

M' aturdeix de la terra
Lo brugit espantós que al cor retrona:
Vinch á la vostra serra
Perque doneu, Madona,
La ansiada pau que res del mon me dóna.

Com cerva perseguida
Que fuig dels cassadors la turba irada,
Fujo dels que á ma vida
Tramàren emboscada,
Per assestam' sageta enverinada.

Sento que la amargura
Sas negres alas dins mon pit desplega,
Y de la vall impura
L' ayre viciat m' ofega,
Y la póls dels combats ma vista encega.

Y un sol remey, Senyora,
Tinch; no tornar al món que es ma agonía,
Y l' goig que l' cor anyora
Buscarlo en Vos, MARIA,
En Vos, port de salut, font d' alegría.

Per ell á la montanya
Pujo, que sé de vostres dons es plena;
Mon àngel m' acompanya
Y 'ls mérits de ma pena
Com presentalla us duch, y ma cadena.

Instint secret la ajuda
M' assegura obtenir que en Vos se troba...
Verge, no bé us saluda
Ma vista, y ja s' renova
Tot l' esperit y altra existencia proba.

D' himne suau m' encanta,
Regenerant, mon sér, dolça armonía:
Es la cadencia santa
Del Virolay, MARIA;
Que en torn vostre casal s' óu cada día.

Angélich cor l' ensenya
Al tendre infant que son acort modula,
Y un eco de la penya
Entre 'ls penyals ondula,
Y l' repeteix lo riu que al peu circula.

¡Y cóm eix cant recorda,
Al difundirse en vibració infinita,
L' apassionada corda
Del arpa israelita
Cuan celebrá á la egregia Sulamita!

Del vent en alas munta
Fins vostre etern palau ¡oh Mare meval
¡Y ab quin consol s' hi junta
L' inmens clamor que eleva,
Com trist sospir, lo desterrat fill d' Eval

Quietut, dolsura y vida
Recull en eix concert que l' enamora
L' ànima dolorida,
Y es ab tal fruyt, Senyora,
Que si segueix plorant, de ditxa plora.

¡Y ab quin plaher la cresta
Dels pichs serrats á descobrir s' alcanza,
Que en prodigiosa aresta
Al firmament se llansa
Sempre indicant la cel, nostra esperansa!—

Sovint m' han dit que s' posa
Sobre 'ls tallats turons la boyra freda,
Y entre 'l vapor confosa
Llavors tota vereda,
Del món aislada la montanya queda.

Millor; així á ma vista
Del món la imatge no ofendrà importuna,
Boyra més freda y trista
Allí es la glassa bruna
Que 'ls cors cubreix quan penan sens fortuna—

M' han dit que la tormenta
Aquí mil voltas ab fragor estalla,
Y en conmoció violenta
Tot element batalla,
Y foch dels núvols esquinsats devalla.

Y al que ha sofert la injuria
¿De més horrendas tempestats encara
Que li ha de fer sa furia,
Senyora, si s' ampara,
Com l' abrich més segur, junt á vostra' ara?

Jo sé que entre ruinas,
Alberch un jorn de austers anacoretas,
Al temple sant vehinas
Hi ha rústicas casetas,
Com nius de inofensivas orenetas.

Deixau que, sens memoria
Del temps perdut, jo tinga en la més alta
Un llar que l' home ignora,
Hont l' ànima malalta
Passi l' breu temps que de sufrir li falta.

Y quan en la ampla esfera
Marqui inflexible soberana agulla
Lo fi de ma carrera,
Y caigui com la fulla
Del arbre sech que la tardor despulla,

Del viador la canya
Que m' sostingué en ma llarga romeria
Quedarà en la montanya.....

Jo us trobaré jo MARIA!
En la eterna Sion desde aquell dia.

† LLUIS ROCA Y FLOREJACHS.

***

A LA BONA MEMORIA

De l' que fou eximi poeta lleydatà.

Dr. En Lluís Roca y Florejachs

Que trist es lo mon!—Que trista la vida!
Deu meul!
Tant prompte una estrella—se veu enaltida
Com cau, y s' apaga,—y s fon tot seguida
lo propi que neu.
Tot just la poncella—ovrintse ab destresa
floreix,
Y s té per ditxosa—lluhint sa bellesa;
Vé'l torp despiadat—y ab cega feresa
l' esfulla y marceix.
Quan tendra mareta—ne reb per penyora
d' amor.
Un fill qu' ella estima,—un fill qu' ella adora;
Li roba ab maliccia—la mort destructora,
minantli son cor!
Aixis, quan nosaltres—ab goig te teniam
per Sol,
Quan mes t' admirabam,—quan mes te gaudiam,
Y mes entre naltres—dixós te voltam,
al Cel feres voll!

La rosa marcida, se veu oblidada,
La estrella apagada, no llú ja en l' espay,
La neu que s va fondre, no s veu mes formada
Lo nom del poeta..... ¡no mor per jamay!

J. ÉSTADELLA A. N. O.

A 1 de Desembre del 1900.

Repertori de fora

Madrid.—Comensaré per lo últim, donant preferència a lo nostre.

Ab *Lohengrin* debutà en lo Real lo jove tenor senyor Palet, de ben timbrada veu no molt extensa, que l' emiteix ab facilitat; pero que no hi té un verdader domini.

Cantà trossos ab alé de verdader artista, llensantse, diguemho aixís, a l' impuls de novatas inspiracions; ne cantà d' altres també que desdiren de nostre teatre.

Fou, en los primers, aplaudidíssim, ovacionat; en los segons, escoltat ab indulgencia.

Lo que deya l' públich: ¿per' debutar artistes que may han trepitjat las taulas d' un teatre, dóna'l govern forta subvenció y fa pagar un crescutíssim preu d' entrada y localitat?

Sobra de rahó tenia a l' formalar semblant queixa.

Tan poch val, en tan poca estima s té l' gust de l' públich que assisteix a l' real colisseo, que mereix que li dónguín artistes que ho serán... quant ho siguin, pera que vinguin a fer la práctica en funcions d' abono, dich jo?

—En la Princesa s' ha estenat *La güelta é Quirico*, de l' agudíssim escriptor y expert autor dramátich Pau Pellada.

La trama no té gayre interés; pero si n té l' diálech animadíssim punxant, plé de gracia que l' públich no pot menos que esclatar en franca y espontánea rialla.

L' execució surti al pelo; fent especial menció de l' Sr. Ramirez.

Foren aplaudits las Sras. Lasheras y Estrada, y ls Srs. Vilanova, Treviño y Sánchez Bort.

Y per' avuy prou.—SELVA.

Reunions particulars

Ateneo de l' Ensanche.—May com avuy sentim la afalagador goig de l' que ab son treball, humil y honest, cupleix ab l' art y ab los dictats de sa conciencia.

La companyia que dirigeixen los apreciables actors Torelló y Puiggari organisá una funció de beneficencia pero que aquesta resultés verdadera y s repartís pe ls mateixos donants. Aixís fou. Los distingits joves que la forman volgueren que també ells contribuissin a aliviar las necessitats de la classe proletaria, may com avuy tan necessitada y digne d' amparo y protecció.

Per' aixó fer resolgueren pagar ells tots los gastos que no foren poch, y pendrer part en la representació de las obras acordadas, resultant aixís repartibles, integras, las cantitats recaudadas per las entradas, localitats, bomboneras, puros, bouquets y altres objectes que s posaren a la venta.

Las obras executadas foren *D. Alvaro ó la fuerza del sino* y la popular sarsuela de Caballero: *Gigantes y cabezudos*.

De la primera n feu lo protagonista l' Sr. Puiggari que tingué moments de verdadera inspiració, sent molt aplaudit per la concurrencia que omplenaba l' espayós local.

Molt contribuí a que l' execució surtís rodona, homogénea, l' treball concient de las germanas Puchol y la Sra. Guerra, las que posaren de relleu sas dramáticas condicions en las escenas mes culminants de l' drama de l' Duque de Rivas.

Lo Sr. Torelló demostrá s'er actor estudiós y molt observador, qualitats que l' posan en primer terme entre ls distingits aficionats.

A l' final tingueren de presentarse a las taulas las citadas Sras. Puchol y Guerra y ls Srs. Torelló, Puiggari y altres qual nom en eix moment no recordem.

De la xistosa sarsuela en altre lloch citada, ne tingué la direcció l' jove Sr. Sanpere.

No podía esperarse mes ajust y afinació en unas masas corals de coneixements heterogéneos y donadas las dificultats que te la obra. En fi: tots los executants surtiren ayrosos de son paper sent aplaudits.—MATHEU.

Institut obrer graciense.—Bonich aspecte oferia la sala d' espectacles lo dia de la darrera funció qual programa formaban *El gran galeoto* y *A ca l' sabaté*. En l' esmentat drama de Echegaray van lluhirse las Srtas. Darnis y Figueras, y ls joves Srs. Prunera, Berugués, Devenat, y Grau y per tots hi hagué justos aplausos en demostració de que van donar bona interpretació a ls seus respectius papers.

La pessa de l' Sr. Asmarats, va omplir son objecte de fer riurer a tothom, y a ls executants va valerlos aplausos, sent alguns cridats a la escena com los Srs. Devenat y Perelló que van estar molt acertats y van treurer gran partit de ls papers que se ls va confiar. Lo Sr. Baqué va fer un bon protagonista.—P.

Saló de descans

De l' tot llestos ls treballs fets per la Comissió organitzadora de l' meeting d' accidents de l' treball, ja está redactada fins la convocatoria que diu aixís:

«La ley relativa a los accidentes del trabajo merece ser conocida de todas las clases a quienes interesan sus disposiciones, especialmente los obreros y los patronos que se dedican a la pequeña industria, con objeto de que aquéllos perciban en todo caso, cuando proceda, las indemnizaciones correspondientes. A este fin, el domingo próximo, 9 del corriente, a las 10 de la mañana se celebrará un MEETING en el Teatro Granvía de esta ciudad, dispuesto de acuerdo con varias sociedades representadas en reuniones preparatorias a las que concurrieron delegados del Centro industrial de Cataluña, grupo de corporaciones obreras, sociedad de lampistas, asociación de la prensa, Unión defensora del Socorro mutuo, Centro de sociedades obreras, sociedad de pintores-decoradores, cerrajeros mecánicos, albañiles, La Calderería barcelonesa, La Independiente, del Pueblo Nuevo, Hermandad de S. Pelegrín y otras; procediéndose a nombrar la Comisión organizadora que hoy dirige al público la presente convocatoria, invitándole a este

acto importantísimo, al que es de esperar concurrirán cuantos deseen saber el grado de progreso y adelanto que esta ley significa en pro de los derechos positivos de los hijos del trabajo.»

Pero una dificultat, deguda a l'estat excepcional, ha obligat a última hora a aplassar aqueix acte, que és de esperar podrà celebrarse l'diuenje dia 16 de l'corrent.

—L'Associació Artística de Plateria y Joyería de Barcelona, ha obert un Concurs de Foment pera la fabricació de joyas, ab las següents condicions:

Premis ordinariis de l'Associació:

Primer premi.—Medalla d'or y diploma honorífich, a la casa que presenti la joya d'or ó plata, acabada, mes artística, elegant, nova d'estil, forma y gust.

Segon premi.—Pergamí honorífich y 100 pessetas al artífex que presenti la millor joya treta de l'foc, en or ó plata, millor interpretada en el seu dibuix y neta y acabada d'execució.

Tercer premi.—Medalla de plata y 200 pessetas, a la millor colecció de dibuixos aplicats a la joyería ó platería (modern styl).

Premis extraordinariis.—150 pessetas de la Diputació provincial de Barcelona, a la millor colecció de dibuixos que segueixi en mérit a la que obtingui l'premi anterior.

Una medalla de plata de l'Ajuntament de Barcelona, a la millor joya en or ó plata destinada a la secció d'Industria.

450 pessetas ofertes per varis argenteris, a un'altra colecció de dibuixos pera joyas.

100 pessetas a l'millor treball sobre «Historia de l'Gremi de ls argenteris de Barcelona, desde son començament fins a sa dissolució».

La plasso d'admissió d'obras no fineix fins a l'Octubre d'any vinent.

Porman lo Jurat los Srs. D. Joseph Masriera, president; Viuda y fills de Francisco Cabot, Joseph María Arnau, Ramón Mestanza, Joseph Pascó, Joseph Jorba, vocals; y Joseph M.ª Monfort.

—En lo teatro Lirich de Milán, tengué lloch la nit de l'10 de l'corrent l'estreno de la ópera de Leoncavallo: *Zazá*.

Judici cabal y exacte no és possible formarse de la lectura de la crítica d'aquella ciutat. Ja sab tothom de la manera que s'fa: mirant los interessos de las casas editorials, que ls periódichs representan.

Las opinions són contradictorias. Pero sembla hi ha unanimitat en dir que la partitura té moments de verdadera inspiració, dignes de aplauso y elogi, y que n'hi ha d'altres faltats d'unitat que no van en cap pueito ni diuen res, ni convencen, ni impresionan.

Lo mes sentit y de mes relleu és l'últim acte, l'es-cena entre Zazá y Dufresne.

La obra no tingué un éxit franch.

Foren estrepitosament aplaudits y cridats a las taulas los intérpretes Sra. Storchio, Garbin (tenor) y Sanmarco (barítono).

L'impresió no és recomenable; pero com l'Empresa de nostre Liceo la té anunciada per estrenarla aquesta temporada, poch hem de viurer si no'n podem formar judici propi.

—Hem tingut ocasió de llegir una circular de l'senyor Benages, sincerantse de cárrechs que diu no poden ferseli ab justicia com a President que fou de la Associació de Coros de Clavé.

Tenim noticia d'algun acort de la actual Directiva que pot calificarse de injust, improcedent é ilegal. Sabem que alguna important societat coral está disposada a no deixarse trepitjar y a que ningú's fiqui en sa manera de conduhirse. Y ab alguns datos mes que esperem, tindrem materia per un article que, sobre aquest assumpto publicarem aviat.

—La companyia de l'Sr. Zubielqui dona funcions dramáticas ab grans espectacles, en lo teatro de Figueras.

—La companyia d'aficionats de l'Institut obrer graciense estudia l'drama *El Cura de aldea*.

—Ha obert altra vegada sas portas lo teatro de l'carrer de l'Paralelo, *Las Delicias*, funcionanthi una formal companyia de sarzuela, baix la direcció de l'reputat mestre Cecilio Sanmartí.

Li desitjem mes sort que en l'anterior temporada. Semblaba alló la venta de Malabrigo.

—Lo *Teatro Lirich Catalá* que s'ha establert en lo Tivoli, ha comensat los ensaigs de la obra inaugural baix la direcció de l'Mtre. Morera.

Veurem si, per fi, tenim lirica catalana.

—Quant la companyia Thuiller acabi sas funcions en Almeria, passará a Granada per anar després a Sevilla.

Los beneficis que ha obtingut a Málaga, durant sa empresa, segons un diari, excedeixen de 20,000 pesetas. Aixís lo públich paga l'verdader art!

—La societat «Centro de la Juventud Democrática» ha quedat instalada en lo local de l'carrer d'Aribau, 43, y's proposa fer una inauguració brillant, a qual efecte organisa una lluhida vetllada.

—Lo Sr. Asmarats ha enviat a aquesta Redacció un exemplar de la comedieta *A ca'l pintor*.

Li donem las gracias.

R. PUJOL, impreſor. — Tallers, 45, Barcelona

NUEVO INVENTO

Clavijas por presión «Sistema Terraza» — Aplicables a todos los Instrumentos de cuerda.

Patente Española núm. 24,143. — Adición núm. 25,879 Patentes de incención en Alemania, Italia y Francia.

Debido a este nuevo y utilísimo procedimiento se han procurado salvar las deficiencias de todas las clavijas conocidas.

Pídanse catálogos.

De venta en las principales guitarrerías y almacenes de música de España.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN GENERAL EN ESPAÑA

M. MORA

CALLE FÉLIX PIZCUETA, 1. — VALENCIA.

Representante en esta plaza:

JOSÉ MARIA POUS, San Pablo, 15.

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

✻ JUAN AYNÉ ✻

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22. — BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

Toalla FRINÉ

Son ús hermoſeja l'rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, con trau l'poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l'es-corbuto.

Se ven en totas las perfumerías

ARCHIVO LIRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24. — BARCELONA